

Огоҳиҳои Мувозӣ — Рақами Чор

Асосҳои имон ва хатари фаромӯшӣ: дарсҳо аз нубувват ва таърих

Jeff Pippenger

2023-08-08

Ӯ донишро ба кӣ хоҳад омӯхт? Ва таълимотро ба кӣ хоҳад фаҳмонд? Ба онҳое ки аз шир бозгирифта шудаанд, ва аз пистон чудо карда шудаанд.

Зеро бояд амр бар амр бошад, амр бар амр; сатр бар сатр, сатр бар сатр; андаке дар ин ҷо, ва андаке дар он ҷо:

Зеро бо бо лабони лакнатдор ва бо забони дигар Ӯ ба ин қавм сухан хоҳад гуфт; ба ононе ки гуфта буд: «Ин аст оромие, ки бо он метавонед хастагонро биёромонед; ва ин аст тароват», аммо онҳо нахостанд бишнаванд.

Аммо каломи Худованд барои онҳо чунин буд: ҳукм бар ҳукм, ҳукм бар ҳукм; сатр бар сатр, сатр бар сатр; андаке ин ҷо ва андаке он ҷо; то ки бираванд, ва пас афтанд, ва шикаста гарданд, ва ба дом афтанд, ва гирифтор шаванд. Ишаъё 28:9–13.

Ин оятҳо аз Ишаъё борҳо дар «Чадвалҳои Ҳабаккук» мавриди баён қарор гирифтаанд. Дар ин ҷо ба ман танҳо лозим аст, ки барои илова кардан ба баҳси қорӣ, ба як ё ду нукта аз ин оятҳои пешина ишора намоям. Ин порча қавмеро нишон медиҳад, ки аз санҷиш ноком мешаванд, зеро онҳо «мераванд, ва ба ақиб меафтанд, ва шикаста мешаванд, ва ба дом меафтанд, ва гирифта мешаванд». Онҳо қавме буданд, ки дар санҷише ноком шуданд, ки ба он вобаста буд, ки Худо кӣро кӯшиш мекунад «таълим» диҳад, то «дониш» ё «таълимот»-ро «бифаҳманд». Ин санҷише буд, ки бар фаҳмидани афзоиши дониш асос ёфта буд; бинобар ин, он ҳамон санҷише буд, ки дар боби дувоздахуми Дониёл хирадмандонро аз шарирон чудо мекард, зеро ҳамаи анбиё мувофиқат доранд ва анҷоми ҷаҳонро муайян месозанд. Дар Дониёли 12 «хирадмандон» мефаҳманд, аммо «шарирон» афзоиши донишро намефаҳманд.

Мардуми порчаи Ишаъё ба воситаи «каломи Худованд» озмуда шуданд, каломе ки «онҳоро нахостанд бишнаванд». Ва ҳамон «каломи Худованд»-и муайяне, ки онҳо рад карданд, ва ки метавонист ба онҳо имкон диҳад, то афзоиши «дониш»-ро «бифаҳманд», ҳамон қоидаи Китоби Муқаддас буд, ки муайян месозад чӣ гуна таърихҳои нубувватиро дуруст ҳамоҳанг кардан лозим аст. Онҳое ки дар порчаи Ишаъё меафтанд, он қоидаро рад карданд, ки муайян мекунад: барои фаҳмидани як таърихи нубувватӣ, бояд он хатро «ин ҷо андаке ва он ҷо андаке» ҷустуҷӯ кард. Каломи Худованде, ки озмоише ба вучуд овард ва онҳо онро рад карданд, ҳамин усули баргузидани хатҳои нубувватӣ аз ин ҷо ва он ҷо буд, ва баъд яке аз он хатҳои баргузидашудаи таърихи нубувватиро бо дигар хатҳои таърихи нубувватӣ, ки ба ҳамон мавзӯ дахл доранд, мувозӣ гузоштан. Муваффақияти кӯшиши ба ин тарз хат бар хат гузоштан ба татбиқи қоидаҳои ҳақиқии тафсири нубувватӣ вобаста аст. Он қоидаҳо, ки «фароиз» низ ҳастанд, бояд онҳо низ бо ҳам чамъ оварда шаванд, ва онҳо дар ин ҷо ва он ҷо дар дохили Китоби Муқаддас ёфт мешаванд. Бокирағони Ишаъё, ки аз озмоиш ноком

мебароянд, аз он сабаб ноком мешаванд, ки чизи асосиеро, ки набояд фаромӯш мекарданд, фаромӯш мекунанд; ва он ин аст, ки таърих тақрор мешавад.

«Мо барои оянда аз ҳеҷ чиз тарсе надорем, магар он ки роҳеро, ки Худованд моро ба он хидоят намудааст, ва таълими Ёро дар таърихи гузаштаи худ фаромӯш кунем». Life Sketches, 196.

Худо муаллифи нофаҳмӣ нест, ва яке аз нуқтаҳои устувори ин ҳақиқат он аст, ки ҳар як пайғамбар дар Китоби Муқаддас ҳамон як хати нубуввати муайян мекунад. Ҳамаи онҳо рӯйдодҳои қомилан яксонро дар он хат намебинанд, аммо он ҳамеша ҳамон як хати рӯйдодҳо дар поёни ҷаҳон аст. Инҳо рӯйдодҳои мебошанд, ки ба анҷоми муҳлати имтиёз мебаранд, ва баъд аз он ҳафт балои охирин меоянд, ки бо Омадани Дуввуми Масеҳ анҷом меёбанд. Ривояти як пайғамбар метавонад дар бораи қавми вафодори Худо дар он хати таърих бошад, аммо шаҳодати пайғамбари дигар метавонад дар бораи қавми бевафои Худо, ё дар бораи Иёлоти Муттаҳида, Ватикан, Созмони Милали Муттаҳид, тоҷирони замин ё Ислоҳ бошад, аммо он ҳамеша ҳамон як хат аст.

Паёми Илосиёне, ки дар Малокӣ омадааст, ҳамчунин паёмҳое, ки дар бобҳои якум, чордахум ва ҳаҷдахуми Ваҳй тасвир шудаанд, ва паёми Дониёл 11 ва 12, айнан як паём мебошанд. Ҳамаи онҳо як хати таърих мебошанд, аммо ҳар яке саҳми махсуси худро дар ин ҳикоя доранд.

Он чи дар бораи он паёми махсус қариб ба таври умумӣ нодуруст фаҳмида мешавад, ин ҳақиқат аст, ки он танҳо ба қавми Худо андаке пеш аз анҷоми муҳлати имтиҳони инсонӣ ошкор мегардад. Дониста, ки паёми махсус ҳамеша аз анҷоми наздики муҳлати имтиҳон огоҳӣ медиҳад, мо шояд равшантарин намунаи анҷоми муҳлати имтиҳонро дар Китоби Муқаддас баррасӣ хоҳем кард.

Бигзор золим боз золимӣ кунад; ва палид боз палидӣ намояд; ва одил боз адолат ба ҷо оварад; ва муқаддас боз муқаддас гардад. Ваҳй 22:11.

Пеш аз он ки анҷоми вақти имтиёз дар муқаддасгоҳи боло бо суҳанони ояти ёздаҳ эълон карда шавад, аз китоби Ваҳй, ки барои бандাগони Худо кушода гардонида шудааст, бояд як паёми махсуси хушдордиҳандаи нубувватӣ дода шавад.

Ва ӯ ба ман мегӯяд: «Суҳанони нубуввати ин китобро мӯҳр макун, зеро вақт наздик аст. Бигзор золим ҳанӯз ҳам зулм кунад; ва нопок ҳанӯз ҳам нопок бимонад; ва одил ҳанӯз ҳам адолат намояд; ва муқаддас ҳанӯз ҳам муқаддас бимонад». Ваҳй 22:10, 11.

Пеш аз ҳафт балои охирин бояд паёми махсуси нубувватие бошад, ки қавми Худо онро бишносанд. Вақте ки он «вақт наздик аст», «нубуввати ин китоб» (нубуввати китоби Ваҳй), ки мӯҳр шуда буд, бояд кушода гардад. Ягона нубуввате дар китоби Ваҳй, ки мӯҳр шуда буд, нубуввати ҳафт раъд аст.

Ва ман фариштаи дигари пурқудратеро дидам, ки аз осмон нозил мешуд, дар абр печида; ва бар сари ӯ қамонқавсе буд, ва рӯи ӯ мисли офтоб буд, ва пойҳояш чун сутунҳои оташ. Ва дар дасти худ китоби кӯчаке кушода дошт; ва пойи ростии худро бар баҳр, ва пойи чапи

худро бар замин гузошт, Ва бо овози баланд нидо кард, чунон ки шер ғурриш мекунад; ва ҳангоме ки ӯ нидо кард, ҳафт раъд овозҳои худро бароварданд. Ва ҳангоме ки ҳафт раъд овозҳои худро бароварданд, ман наздик будам, ки бинависам; ва овозе аз осмон шунидам, ки ба ман мегуфт: «Он чизҳоро, ки ҳафт раъд гуфтаанд, мӯҳр кун, ва онҳоро нанавис». Ваҳй 10:1–4.

Каме пеш аз он ки муҳлати озмоиши инсон ба поён расад, ҳангоме ки «вақт наздик аст», бозкушоии як ҳақиқати махсуси Китоби Муқаддас ба амал хоҳад омад, ки «он чи бояд ба зудӣ воқеъ шавад»-ро муайян месозад. Фариштаи пурқудрати Ваҳй боби даҳ Исои Масеҳ аст, ки мисли Шер нидо кард.

«Он фариштаи қавие, ки Юҳанноро таълим медод, шахсияте камтар аз Исои Масеҳ набуд. Гузоштани пой ростии Худ бар баҳр ва пой чапи Худ бар хушкизамин нишон медиҳад он нақшро, ки ӯ дар саҳнаҳои хотимавии муборизаи бузург бо Шайтон иҷро мекунад. Ин мавқеъ қудрат ва ҳокимияти олии ӯро бар тамоми замин ифода менамояд. Ин мубориза аз аср ба аср пурзӯртар ва қатъитар мегардид ва чунин идома хоҳад ёфт то ба саҳнаҳои анҷомине, ки дар онҳо амалиёти бисёр моҳиронаи қувваҳои зулмот ба авҷи худ хоҳад расид. Шайтон, дар иттиҳод бо одамони бад, тамоми ҷаҳон ва калисоҳоро, ки муҳаббати ҳақро қабул намеkunанд, фиреб хоҳад дод. Аммо он фариштаи қавӣ таваҷҷуҳро талаб мекунад. ӯ бо овози баланд нидо мекунад. ӯ бояд қудрат ва ҳокимияти овози Худро ба онҳое нишон диҳад, ки бо Шайтон барои муқобилат ба ҳақиқат муттаҳид шудаанд». The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Дар интиҳо «калисоҳо»-е, ки «Шайтон» онҳоро фиреб медиҳад, фиреб меҳӯранд, зеро муҳаббати «ҳақиқат»-ро напазируфтанд. Калимаи «ҳақиқат» дар он порча аз дуҷумлаи Таслӯникиён, ки Хоҳар Уайт ҳоло ба он ишора кард, вожаи асосии юнонист, ки аз калимаи иброние бармеояд, ки ҳамчун «ҳақиқат» тарҷума шудааст, аз се ҳарфи ибронӣ таркиб ёфтааст ва Алфа ва Омегаро ифода мекунад. Оё ягон далели китобӣ вуҷуд дорад, ки ҳақиқати марбут ба қоидаи аввалин ёдоварӣ, ки як сифати хислати Масеҳро намоёндагӣ мекунад, ҳамон ҳақиқатест, ки рад карда мешавад ва дар натиҷа фиреби қавӣ ба вуҷуд меорад?

Акнун аз шумо, эй бародарон, ба василаи омадани Худованди мо Исои Масеҳ ва ҷамъ омадани мо назди ӯ илтиҷо менамоем, ки шумо зуд дар ақл ба ларза наоед ва ошуфта нагардед, на аз рӯҳе, на аз сухане, ва на аз номае, ки гӯё аз ҷониби мо бошад, ба тавре ки рӯзи Масеҳ фаро расида бошад. Ҳеҷ кас шуморо ба ҳеҷ васила фиреб надиҳад; зеро он рӯз нахоҳад омад, магар он ки аввал муртадшавӣ ба вуқӯъ ояд ва он марди гуноҳ зоҳир гардад, писари ҳалокат, ки муқобилат мекунад ва худро болотар аз ҳар он чи Худо хонда мешавад ё парастии меёбад, боло мебардорад; ба тавре ки ӯ, ҳамчун Худо, дар маъбади Худо менишинад ва худро нишон медиҳад, ки гӯё Худо бошад. Оё ба ёд намеоваред, ки вақте ҳанӯз назди шумо будам, ин чизҳоро ба шумо мегуфтам? Ва акнун шумо медонед он чиро, ки бозмедорад, то ӯ дар вақти худ зоҳир гардад. Зеро сирри шарорат аллакай амал мекунад; фақат он ки ҳоло бозмедорад, боз хоҳад дошт, то даме ки аз миён бардошта шавад. Ва он гоҳ он шарир зоҳир хоҳад шуд, ки Худованд ӯро бо рӯҳи даҳони Худ нест хоҳад кард ва бо дураҳши омадани Худ маҳв хоҳад сохт; яъне ҳамон касе, ки

омаданаши мувофиқи амали Шайтон аст, бо тамоми қудрат ва аломоту мӯъҷизаҳои дурӯғин, ва бо ҳар гуна фиреби ноинсофӣ дар миёни ҳалокшавандагон, зеро муҳаббати ростиро напазируфтанд, то наҷот ёбанд. Ва ба ҳамин сабаб Худо ба онҳо гумроҳии пурзӯр мефиристад, то ба дурӯғ имон оваранд, то ҳамаи онҳое ки ба ростӣ имон наоварданд, балки аз ноинсофӣ ҳаловат бурданд, маҳкум гарданд. 2 Таслӯникиён 2:1–12.

Ин порча аз китоби Таслӯникиён дар «Ҷадвалҳои Ҳабаққук» борҳо мавриди баррасӣ қарор гирифтааст, бинобар ин, дар ин маврид танҳо шарҳи кӯтоҳе хоҳем дод. Он чиро ки хоҳар Уайт «кори аҷоибӣ Шайтон» меномад, ҳамон аст, ки Павлус онро «амали Шайтон бо ҳар гуна қудрат ва аломатҳо ва мӯъҷизаҳои дурӯғин» меҳонад. Кори фиребандае, ки хоҳар Уайт ва Павлус муайян кардаанд, аз қонуни якшанбе дар Иёлоти Муттаҳида оғоз меёбад.

«Бо фармоне ки таҳкими ниҳоди Папагиро бар ҳилофи шариати Худо маҷбур месозад, миллати мо худро қомилан аз росткорӣ ҳудо хоҳад кард. Ҳангоме ки протестантизм дасти худро аз болои он варта дароз карда, дасти қудрати Румро хоҳад гирифт; ҳангоме ки вай аз болои он жарфно гузашта, бо спиритизм дастфишорӣ хоҳад кард; ҳангоме ки, зеро таъсири ин иттиҳоди сегона, кишварӣ мо ҳар як усули Конституцияи худро ҳамчун ҳукумати протестантӣ ва ҷумҳуриявӣ рад хоҳад кард ва барои густариши дурӯғҳо ва фиребҳои папагӣ чора хоҳад андешид, он гоҳ мо метавонем бидонем, ки вақти фаъолияти аҷоибовари Шайтон фаро расидааст ва анҷом наздик аст». Testimonies, volume 5, 451.

Дар ин порчаи номаи Таслӯникиён, ки мо онро баррасӣ мекунем, Павлус попро дар охири ҷаҳон бо ҷаҳор истилоҳи гуногун муайян мекунад. Поп «марди гуноҳ» аст, ӯ «писари ҳалокат» аст, ӯ «сирри шарорат» ва «он Шарир» аст. Павлус ғайр аз ин ҷаҳор ном боз чанд хусусияти дигари попро низ баён мекунад, зеро ӯ ба мо хабар медиҳад, ки поп (ки дар рӯзгори Павлус ҳанӯз дар оянда буд) «дар вақти худ ошкор хоҳад шуд».

Поп «дар вақти худ ошкор мешуд», ва равшантарин далели Китоби Муқаддас, ҳарчанд ба ҳеҷ ваҷҳ ягона ҳақиқати Китоби Муқаддас нест; равшантарин ҳақиқати Китоби Муқаддас, ки попи калисои Рум ҳамон зиддимасеҳи пешгӯии Китоби Муқаддас аст, бо ҳафт ишораи гуногун ва мустақими Китоби Муқаддас собит мегардад, ки «замон»-ро муайян мекунад, ки дар он папагӣ бар замин ҳукмронӣ мекард, ҳамон «замон»-е, ки инсоният онро Асрҳои Торик меномад. Китоби Муқаддас попро ҳамчун папагӣ ошкор месозад, зеро тақрибан айнаи давраи «замон»-ро, аз 538 то 1798, муайян менамояд, ки дар он папагӣ ҷаҳонро ҳукмронӣ мекард. Павлус гуфт, ки ӯ дар вақти худ ошкор хоҳад шуд.

Павлус ҳамчунин муайян месозад, ки маҳз папа он касест, ки «муҳолифат мекунад ва худро аз ҳар он чи Худо хонда мешавад ё мавриди ибодат аст, болотар мебардорад; ба тавре ки ӯ ҳамчун Худо дар маъбади Худо менишинад ва худро нишон медиҳад, ки гӯё Худост». Аз ҷумла, ин муайян мекунад, ки зиддимасеҳе, ки дар пешгӯии Китоби Муқаддас зикр шудааст, рамзи динӣ аст. Ӯ на Ҳитлер аст ва на Искандари Мақдунӣ. Ин боз ҳам шиносоии папаро маҳдудтар месозад, зеро ӯ танҳо як золими динӣ нест, балки золими диниест, ки даъво мекунад дар дохили маъбади Худо қарор дорад. Зиддимасеҳ даъво мекунад, ки дар дохили калисои масеҳӣ нишастааст.

Мувофиқи гуфтаҳои Павлус ва Дониёл, вақте ки папа дар калисои масеҳии эътирофнамудаи худ қарор дорад, ӯ ҳислати Шайтонро зоҳир менамояд, ки орзу дошт бар тахти Худо нишинад ва болотар аз ҳама чиз сарбаланд карда шавад. Ман Павлус ва Дониёл мегӯям, зеро аксари шарҳнависони Китоби Муқаддас эътироф мекунанд, ки вақте Павлус нишон медиҳад, ки яке аз хусусиятҳои папа он аст, ки ӯ як нарциссисти комил аст, Павлус танҳо аз тавсифи Дониёл дар бораи папа дар боби ёздаҳуми китоби Дониёл иқтибос меовард, он ҷо ки Дониёл чунин менависад:

«Ва подшоҳ мувофиқи иродаи худ амал хоҳад кард; ва худро баланд хоҳад бардошт, ва худро болотар аз ҳар худо бузург хоҳад шумурд, ва бар зидди Худои худоён суханони аҷиб хоҳад гуфт, ва то ба анҷом расидани ғазаб муваффақ хоҳад шуд; зеро он чи муайян гардидааст, ба амал хоҳад омад. Дониёл 11:36.»

Вақте ки Павлус ба ҳислати худпарастонаи папа мурочиат мекунад, ӯ ояти Дониёлро ба маънои дигар баён намуда, мегӯяд, ки маҳз папа аст, ки «бар зиддият мекунад ва худро болотар аз ҳар он чи Худо хонда мешавад ё парастииш карда мешавад, мебардорад; ба тавре ки ӯ чун Худо дар маъбади Худо менишинад ва худро нишон медиҳад, ки ӯ Худо аст». Ояте дар Дониёл, ки ҳислати папагиро муайян мекунад, ҳамчунин ба «замон» ишора менамояд, ки барои «ошкор кардан» таъйин шуда буд, ки папагӣ зиддимасеҳ аст, зеро он муайян месозад, ки папагӣ то он даме «комёб хоҳад шуд», ки «қаҳр ба анҷом расад».

«Ғазаб» соли 1798 ба поён расид; бинобар ин, Дониёл дар ин оят (гарчанде ки ин яке аз он ҳафт мавзёи мустақим дар китобҳои Дониёл ва Ваҳй нест, ки дар онҳо таърихи 1260-сола зикр шудааст), бо вучуди ин, қудрати папаро бевосита муайян мекунад ва ишора менамояд, ки он, ба таъбири Юҳанно, соли 1798 «зарбаи марговар» гирифт. Пас, ин оят анҷоми давраи ҳукмронии папаро муайян мекунад, ҳарчанд давомнокии он ҳукмронӣро муайян намесозад.

Дар он порча, Павлус инчунин қудратеро муайян мекунад, ки папагиро аз ба даст гирифтани идораи ҷаҳон дар соли 538 бозмедошт, ҳангоме ки ӯ изҳор намуд, ки таслӯникиёне, ки ба онҳо менавишт, ин ҳақиқати мушаххасро аллакай медонистанд. Ў ин саволро ба миён овард: «Оё дар ёд надоред, ки вақте ҳанӯз назди шумо будам, ин чизҳоро ба шумо мегуфтам?» Ў ба онҳо хотиррасон мекунад, ки аллакай медонистанд «чӣ чиз бозмедорад» (яъне монёе мешавад) папагиро, то даме ки он «дар вақти худ ошкор гардад». Қудрате, ки пеш аз папагӣ вучуд дошт ва онро аз ба даст гирифтани идораи ҷаҳон бозмедошт, ҳамон қудрате буд, ки ҳангоми навиштани нома аз ҷониби Павлус бар ҷаҳон ҳукм меронд. Он Руми бутпараст буд. Павлус навишт, ки Руми бутпараст бояд «аз миён бардошта шавад», то папагӣ идораи ҷаҳонро ба даст гирад.

Маҳз ҳамин фаҳмиш буд, ки Вилиям Миллерро водор сохт дарк намояд, ки қуввае, ки дар китоби Дониёл ҳамчун «рӯзмарра» рамзгузори шудааст, Руми бутпараст мебошад. Адвентизм эътироф мекунад, ки сохтор, ва бинобар ин тамоми фаҳмишҳои нубувватии Вилиям Миллер, бар асоси дарки ӯ аз китобҳои Дониёл ва Ваҳй бино шуда буд ва ин ду китоб ба ду қудрати вайронгар — Руми бутпараст ва Руми папавӣ — мурочиат мекунанд. Дар порчаи Таслӯникиён Миллер, ки аллакай медонист (чунонки ҳар протестант дар замони ӯ

медонист, ки папа зиддимасеҳ аст), вақте дарк кард, ки Руми бутпараст қудрати таърихиест, ки пеш аз ҳукмронии папавӣ вучуд дошт, ва Павлус гуфтааст, ки Руми бутпараст бояд пеш аз он ки папавӣ бар тахти замин барояд, аз миён бардошта шавад, пас инро бо китоби Дониёл ва «рӯзмарра» пайваст намуд, ки дар он се бор ишора мешавад, ки «рӯзмарра» бояд «аз миён бардошта шавад» пеш аз он ки папавӣ идораи ҷаҳонро ба даст гирад. Шаҳодати Павлус ба Миллер имкон дод бубинад, ки Руми бутпараст ҳамон «рӯзмарра»-и Дониёл аст, ва баъд аз он ӯ тавонист дарк намояд, ки ду қудрати вайронгари Дониёл Руми бутпараст ва Руми папавӣ мебошанд. Ин ҳақиқат таҳкурсии ҳаракати миллеритиро ифода мекунад. Адвентизм имрӯз, бешубҳа, кори Миллерро рад мекунад, вале онҳо ҳамоно мефаҳманд, ки ин шарҳи куллии ташаккули фаҳмиши Миллер дар бораи «рӯзмарра» дар Дониёл собит месозад, ки қудрате, ки Павлус мегӯяд то бардошта шудани он зуҳури қудрати папавиро «бозмедорад», Руми бутпараст буд, таҳлили дурусти андешаи Миллер дар бораи ин мавзӯҳо мебошад.

Бо ҳақиқати он ки «ҳамешагӣ» дар китоби Дониёл рамзи Руми бутпараст аст, ки пеш аз подшоҳии Руми папавӣ меомад, ки Дониёл онро ҳамчун макруҳи вайронӣ тасвир карда буд, Миллер тавонист замонҳои нубувватиرو, ки бо подшоҳиҳои пешгӯии Китоби Муқаддас вобаста буданд, дарк намояд; ва ҳангоме ки зеҳни ӯ ба рӯи ин бинишҳо кушода шуд, ӯ як силсила ҳақиқатҳоро ҷамъ овард, ки пояҳои Адвентизмро намояндагӣ мекунанд. Он ҳақиқатҳо бар ду ҷадвали пешоҳангони солҳои 1843 ва 1850 ҷойгоҳи устувор ёфтанд. Он ҳақиқатҳо таҳкурсии Адвентизм мебошанд ва онҳо бар шинохти «замон» асос ёфта буданд. Таърихи он ки қай ин пояҳо гузошта шуданд, мавзӯи асосии баррасӣ дар «Ҷадвалҳои Ҳабакқук» мебошад.

Он чи дар Ҷадвалҳои Ҳабакқук нишон дода нашудааст, ин аст, ки пояҳое, ки бар вақт асос ёфта буданд, сохторе ба вучуд оварданд, ки назари лозимаро фароҳам меовард, то насли охирин дарк намояд, ки ҳақиқатҳое буданд, ки ҳамчун пояҳо муаррифӣ шудаанд. Як ҳақиқати аввалин вучуд дошт, ки нахустин санге буд, ки дар поя гузошта шуд, аммо «қурбонии ҳамешагӣ» дар китоби Дониёл аввалин ҳақиқати Миллер набуд. Ҳақиқате, ки бояд ба санги аввалини пояе табдил меёфт, ки Миллер барои бино кардани он бархезонида шуд, «ҳафт замон»-и Ибодат 26 буд; вале бидуни ҳақиқати «қурбонии ҳамешагӣ», Миллер сохтори нубувватеро, ки мебоист барои пешкаш намудани паёми фариштаи аввал дарк мекард, дарк намекард. Сохтори ӯ ин буд, ки нубувватро дар дурнамои ду қувваи вайронгар ҷой меод. Миллер ба аждаҳо (Руми бутпараст) ва ҳайвон (папагарӣ) муроҷиат мекард. Фариштаи сеюм ба аждаҳо (Созмони Милали Муттаҳид), ҳайвон (папагарӣ) ва набии козиб (Иёлотҳои Муттаҳида) муроҷиат мекунад.

Агар шахсе ҳамаи пешгӯиҳои вақтро, на баъзеи онҳоро, балки ҳама, ки аз ҷониби миллериён дар ду ҷадвали муқаддаси пешоҳанг пешниҳод гардидаанд, қабул кунад, он шахс бояд он ҳақиқатҳоро шахсан таҳқиқ намояд. Чӣ гуна метавонистед онҳоро қабул кунед, агар ҳаргиз онҳоро наомӯхта бошед? Агар онҳое, ки ҳақиқатҳои бунёдиро таҳқиқ мекунанд, санҷидани он ҳақиқатҳоро масъулияти шахсии худ гардонанд ва пас аз он ҳамаи он ҳақиқатҳоро қабул намоянд, пас онҳо бар Саҳра бино кардаанд, на бар рег.

«Бигзор онҳое ки чун посбонони Худо бар деворҳои Сион меистанд, мардоне бошанд ки хатараҳоро пеш аз мардум бубинанд,—мардоне ки тавонанд миёни ҳақиқат ва гумроҳӣ, адолат ва беадолатӣ фарқ гузоранд. »

«Огоҳӣ расидааст: набояд иҷозат дода шавад, ки чизе ворид гардад, ки таҳкурсии имонери, ки мо бар он аз ҳамон вақте ки паём дар солҳои 1842, 1843 ва 1844 омад, бино карда истодаем, ҳалалдор созад. Ман дар ин паём будам, ва аз ҳамон вақт то имрӯз дар пеши ҷаҳон истодаам ва ба нуре, ки Худо ба мо додааст, содиқ мондаам. Мо қасд надорем пойҳои худро аз он суффае бардорем, ки бар он ниҳода шуданд, дар ҳоле ки рӯз ба рӯз бо дуои ҷиддӣ Худовандро меҷустем ва дар ҷустуҷӯи нур будем. Оё гумон мекунад, ки ман метавонам аз нуре, ки Худо ба ман додааст, даст кашам? Он бояд мисли Саҳраи Абадҳо бошад. Он аз ҳамон вақте ки ба ман дода шуд, пайваста маро ҳидоят кардааст». Review and Herald, 14 апрели 1903.

Барои онҳое ки мешунаванд, то нубувватҳои замони таърихи миллериро таҳлил намоянд, лозим меояд, ки ба давраҳои таърихӣ назар афкананд, ки нубувватҳои замони онҳоро ифода мекунад. Ин кори ба тасвир овардани рӯйдодҳо бар рӯи хатти замони ифода менамояд. Вақте ки донишҷӯи нубувват ба он сатҳи таҳқиқ мерасад, ки ин давраҳои нубувватиро, ки миллериҳо аз Китоби Муқаддас муайян карда, сипас сабти таърихӣ онҳоро дастгирӣ намудааст, баррасӣ мекунад, ӯ дар мавқеи хоҳад буд, ки бишиносад: таърихи воқеъ дар оғози нубуввати замони ба таври рамзӣ таърихи дар анҷоми ҳамон нубувват бударо намуна месозад. Аз он нуқтаи назар, донишҷӯ бояд биомӯзад, ки таърих тақрор мешавад. Ва бо устувор будани ин фаҳмиш, ӯ ҳамчунин бояд бубинад, ки Исо анҷомро ба воситаи оғоз тасвир менамояд.

Ва аз силсилаи нубувватие, ки анҷоми ҷаҳонро ҳамчун «бино шудани маъбад» тасвир мекунад, донишҷӯ бояд бидонад, ки санги ниҳони тоҷе ҳаст, ки бар маъбаде, ки бар таҳкурсии бино шудааст, гузошта мешавад. Ӯ бояд бифаҳмад, ки таҳкурсии маъбад, ки Миллер барои ба рӯшноӣ овардани он ба кор бурда шуд (ки намояндаи Исои Масеҳ аст, зеро ҳеҷ таҳкурсии дигаре ҷуз Исои Масеҳ гузошта намешавад), таҳкурсии буд, ки бар вақти нубувватӣ бино шуда буд. Азбаски Исо анҷомро бо ибтидо мисол меорад, донишҷӯ ҳамчунин бояд бубинад, ки санги тоҷ — санги ниҳой бар маъбад — бояд ба таҳкурсии мутобиқат дошта бошад. Таҳкурсии маъбад барои Миллер вақти нубувватӣ буд, аммо он таҳкурсии ба ҳар ҳол Исои Масеҳ буд.

Мувофиқи файзи Худо, ки ба ман дода шудааст, ҳамчун бинокори доно, ман таҳкурсири ниҳодаам, ва дигаре бар он бино мекунад. Аммо бигзор ҳар кас эҳтиёт кунад, ки чӣ гуна бар он бино мекунад. Зеро ҳеҷ кас наметавонад ғайр аз он таҳкурсии, ки ниҳода шудааст, таҳкурсии дигаре бимонад, ва он Исои Масеҳ аст. 1 Қўринтиён 3:10, 11.

Павлус кори худро ҳамчун барпо намудани маъбаде муайян мекунад, ки ӯ таҳкурсии он, ё ибтидои онро, гузошта буд. Ӯ расули халқҳо буд ва барои гузоштани таҳкурсии калисои масеҳӣ ба кор бурда шуд. Дар ҳамон порча Павлус ҳамчунин муайян мекунад, ки ҷисмҳои мо маъбади Рӯҳулқудс мебошанд. Ҳамчунин маъбади Сулаймон ва муқаддасгоҳи биёбон низ ҳастанд, ки ҳама таҳкурсии доранд ва ҳамаи онҳо ҳамчун Исои Масеҳ муаррифӣ

шудаанд. Таҳкурсие, ки Миллер барои барпо намудани он ба кор бурда шуд, маъбади адвентизм буд, ва таҳкурсии он маъбад, бешубҳа, Исои Масеҳ аст; аммо ба таври мушаххастар, он маъбадест, ки бо масолеҳи рӯҳонӣ ва нубувватӣ барпо карда мешавад.

Пас, санги тоҷ низ бояд Исои Масеҳ бошад, вале санги тоҷ ҳамчунин бояд як қоидаи аълои нубувватиро дар бар гирад, зеро ба Миллер маҷмӯае аз қоидаҳо дода шуд, ки қоидаи асосии миллериёно дар худ дошт, ва он асли «як сол бар ивази як рӯз» буд. Бе он қоида, ҳеҷ гуна шинохти нубуввати замонӣ вучуд надорад ва бинобар ин ҳеҷ таҳкурсие ҳам нест. Дар охир низ бояд ҳамтое бошад, ки Исои Масеҳро (Таҳкурсино) намояндагӣ мекунад ва қоидаи аслии дар дохили маҷмӯае аз қоидаҳо бошад, ки «Ваҳйи Исои Масеҳ»-ро барқарор месозад. Ин қоида, албатта, қоидаи «ёдкарди аввал» аст, ки он сифати хислати Масеҳро намояндагӣ мекунад, ки анҷомро аз ибтидо муайян месозад.

Дар 2 Таслӯникиён онҳое ки муҳаббати ростиро, то наҷот ёбанд, қабул накарданд, ростиро рад намуданд, чунонки ин бо калимаи юнонӣ ифода шудааст, ки аз калимаи ибрӣ, сохташуда аз се ҳарф, бармеояд ва дар Аҳди Қадим ба «ростӣ» тарҷума шудааст. Гурӯҳе ки фиреби кавиро қабул мекунад, зеро ба дурӯғ имон овард, аз бозгашт ба роҳҳои куҳан, ба асосҳои Адвентизм, ки бар ду нақшаи муқаддас ифода ёфтаанд, сарпечӣ намуд. Пас, дар порчае ки мо акнун муддате боз баррасӣ карда истодаем, чунин гуфта мешавад:

«Фариштаи қудратманде, ки Юҳанноро таълим медод, ҷуз Исои Масеҳ шахсияте камтар набуд. Гузоштани пой ростӣ Ў бар баҳр ва пой чапаш бар хушкӣ нишон медиҳад нақше, ки Ў дар саҳнаҳои хотимавии муборизаи бузург бо Шайтон иҷро мекунад. Ин мавқеъ қудрат ва ҳокимияти олии Ўро бар тамоми замин ифода менамояд. Ин мубориза аз аср ба аср пурзӯртар ва қотеъонатар гардида буд ва чунин идома хоҳад ёфт то саҳнаҳои анҷом, вақте ки фаъолияти моҳиронаи қувваҳои зулмот ба авҷи худ хоҳад расид. Шайтон, ки бо одамони шарир муттаҳид шудааст, тамоми ҷаҳон ва калисоҳоро, ки муҳаббати ростиро қабул намекунанд, фиреб хоҳад дод. Аммо он Фариштаи қудратманд таваҷҷуҳ металабад. Ў бо овози баланд нидо мекунад. Ў бояд қудрат ва ҳокимияти овози Худро ба онҳое нишон диҳад, ки бо Шайтон барои муқобилат ба ростӣ муттаҳид шудаанд». The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Дар ин порчаи пешина «калисоҳое, ки муҳаббати ростиро напазируфтанд» ҳамон бокирағони шарир ва аблаҳанд, ки ба Дониёл ва Матто тааллуқ доранд ва Омӯс 8:12 муайян месозад, ки онҳо ҷустуҷӯи паёми охирини огоҳкунандаи Худоро ҳангоме оғоз хоҳанд кард, ки аллакай дер шудааст. Дер шудааст, зеро онҳо дар бораи пояҳои Адвентизм ба дурӯғе имон оварданд. Адвентизм бори аввал дар соли 1863 ба ғуруҳи бурдани он дурӯғ оғоз кард, ва аз он пас тамоми роҳ танҳо рӯ ба таназзул буд.

Он чи меҳоҳам бинависам, гумон мекунам, комилан субъективӣ аст, аммо аз соли 1863 инҷониб ба адвентизм кадом нури нави нубувватӣ ворид карда шуд? Эллен Уайт дар бораи паёми Ҷоунс ва Уаггонер дар соли 1888 мегӯяд, ки он ҳамон паёме буд, ки ӯ солҳои зиёд пешкаш мекард. Шояд паёми онҳо дар соли 1888 ба адвентизм нав ва такондиҳанда садо дода бошад, аммо он нави ва он такон на аз паёми нав, балки аз қӯри бармеомад, ки аз соли 1863 инҷониб бар қавми Худо фаро менишаст.

Эллен Уайт Адвентизмро пеш аз соли 1863 дар ҳолати Лаодикия муайян карда буд, бинобар ин кӯрии Лаодикия аллакай пеш аз соли 1863 бар Адвентизм фаро мерасид, аммо дар соли 1863 калисо расман ҳақиқатро дар бораи «ҳафт замон»-и Левизод бисту шаш канор гузошт, ки он нахустин «пешгӯии замонӣ» буд, ки Миллер кашф карда буд. Аз соли 1863 инҷониб дар Адвентизм ҳеҷ нури нубувватӣ падида наомадааст! Чӣ тағйир ёфт?

Аввалин санги таҳкурсии маъбад, ки бар замони набувватӣ бино ёфта буд ва Исои Масеҳро ифода менамуд, аз ҷониби адвентизм дар соли 1863 канор гузошта шуд. Аввалин санге, ки Миллер ба таҳкурсии маъбад, ки бар замон асос ёфта буд, гузошт, чунон ки он дар китоби Дониёл аз ҷониби Масеҳ пешниҳод шудааст, ва Ё Худро ҳамчун Палмонӣ — «шуморакунандаи аҷоиб» — муаррифӣ менамуд, рад карда шуда, канор гузошта шуд. Ҳамон аввалин санге, ки Миллер кашф карда буд...

«Ҳангоми иқтибос овардан аз пешгӯии санги радшуда, Масеҳ ба воқеаи воқеие дар таърихи Исроил ишора кард. Ин воқеа ба бино шудани маъбади аввал вобаста буд. Гарчанде ки он дар замони омадани аввалини Масеҳ татбиқи махсус дошт ва бояд бо қувваи махсус ба яҳудиён таъсир мекард, барои мо низ дарсе дорад. Вақте ки маъбади Сулаймон бино карда мешуд, сангҳои азими деворҳо ва таҳкурсии пурра дар кон омода мегардиданд; баъд аз он ки онҳоро ба ҷои сохтмон меоварданд, дигар набояд бар онҳо ҳеҷ асбобе истифода мешуд; коргарон танҳо бояд онҳоро дар ҷои худ мегузоштанд. Барои истифода дар таҳкурсии як санги андозаи ғайриодӣ ва шакли хос оварда шуда буд; аммо коргарон барои он ҳеҷ ҷойе ёфта натавонистанд ва онро қабул накарданд. Вақте ки он беҳуда дар роҳи онҳо ҳобида буд, барои онҳо боиси озор мегардид. Муддати дароз он санги радшуда боқӣ монд. Аммо вақте ки бинокорон ба гузоштани гӯша расиданд, онҳо муддати тӯлонӣ сустчӯ карданд, то сангери пайдо намоянд, ки андоза ва қувваи кофӣ ва шакли муносиб дошта бошад, то он ҷойи махсусро ишғол намояд ва вазни азимеро, ки бар он ҳоҳад афтод, бардорад. Агар онҳо барои ин ҷойи муҳим интиҳоби нодуруст мекарданд, амниятӣ тамоми бино ба хатар меафтод. Онҳо бояд сангери меёфтанд, ки тавонад ба таъсири офтоб, сармо ва тӯфон муқовимат намояд. Дар вақтҳои гуногун чандин санг интиҳоб шуда буданд, аммо зерини фишори вазнҳои азим онҳо пора-пора мешуданд. Дигарон озмоиши тағйироти ногаҳонии ҳаворо тоб оварда наметавонистанд. Аммо ниҳоят диққат ба ҳамон санге ҷалб гардид, ки ин қадар муддат рад шуда буд. Он ба ҳаво, ба офтоб ва ба тӯфон дучор шуда буд, бе он ки хурдтарин шикафери ошкор намояд. Бинокорон ин сангро санҷиданд. Он ба ҷуз аз як озмоиш, ба ҳар озмоиш тоб оварда буд. Агар метавонист озмоиши фишори сахтро низ бардорад, онҳо қарор доданд, ки онро барои санги гӯша қабул кунанд. Озмоиш гузаронида шуд. Санг пазируфта шуд, ба ҷои барои он муқарраршуда оварда шуд ва маълум гардид, ки он комилан мувофиқ аст. Дар рӯйи нубувватӣ ба Ишаёё нишон дода шуд, ки ин санг рамзи Масеҳ буд. Ё мегӯяд:»

«Худи Парвардигори лашкарҳоро муқаддас шуморед; ва Ё бигзор тарси шумо бошад, ва Ё бигзор ҳайбати шумо бошад. Ва Ё барои муқаддасгоҳ ҳоҳад буд; аммо барои ҳар ду хонадони Исроил санги пешпо ва саҳраи васваса, барои сокинони Ерусалим дом ва тӯр ҳоҳад шуд. Ва бисёре аз миёни онҳо пешпо ҳоҳанд хӯрд, ва ҳоҳанд афтод, ва шикаста ҳоҳанд шуд, ва ба дом ҳоҳанд афтод, ва дастгир ҳоҳанд шуд». Дар рӯйи нубувватӣ ба

замони омадани аввали Масеҳ бурда шуда, ба пайғамбар нишон дода мешавад, ки Масеҳ бояд озмоишҳо ва имтиҳонҳоеро бардорад, ки муносибат бо санги асосии ғӯша дар маъбади Сулаймон рамзи онҳо буд. «Бинобар ин чунин мегӯяд Худованд Парвардигор: инак, Ман дар Сион барои бунёд санге мениҳам, санги озмудашуда, санги гаронбаҳои ғӯша, таҳкурсии устувор: ҳар кӣ имон оварад, шитоб нахоҳад кард». Ишаё 8:13–15; 28:16.

«Бо ҳикмати беинтиҳо, Худо санги бунёдиро баргузид ва Худ онро гузошт. Ӯ онро “таҳкурсии устувор” номид. Тамоми ҷаҳон метавонад бори гарон ва ғамҳои худро бар он ниҳад; он ҳамаашонро метавонад таҳаммул кунад. Бо амнияти комил онҳо метавонанд бар он бино кунанд. Масеҳ “санги озмудашуда” аст. Онҳое ки ба Ӯ таваккал мекунанд, Ӯ ҳеҷ гоҳ ноумедашон намесозад. Ӯ ҳар озмоишро бардоштааст. Ӯ фишори гуноҳи Одам ва гуноҳи насли ӯро таҳаммул кардааст ва бар қувваҳои шарир бештар аз ғолиб берун омадааст. Ӯ бори гаронеро, ки ҳар гуноҳкори тавбакарда бар Ӯ андохтааст, бардоштааст. Дар Масеҳ дили айбдор раҳой ёфтааст. Ӯ таҳкурсии устувор аст. Ҳамаи онҳое ки Ӯро такягоҳи худ месозанд, дар амнияти комил ором мегиранд.»

«Дар пешгунии Ишаё, Масеҳ ҳам таҳкурсии устувор ва ҳам санги пешпо хӯрдан эълон шудааст. Ҳавворӣ Петрус, ки бо илҳами Рӯҳулқудс менависад, ба равшанӣ нишон медиҳад, ки барои кӣ Масеҳ санги таҳкурсии аст ва барои кӣ санги васваса:

«Агар воқеан чашида бошед, ки Худованд меҳрубон аст. Ба назди Ӯ биед, ки санги зинда аст, ҳарчанд аз ҷониби одамон радшуда, вале назди Худо баргузида ва гаронбаҳост; шумо низ, чун сангҳои зинда, бино мешавед ба ҳонаи рӯҳонӣ, қаҳонати муқаддас, то қурбонии рӯҳоние пешкаш намоед, ки ба воситаи Исои Масеҳ назди Худо мақбуланд. Зеро дар Навишта низ омадааст: “Инак, Ман дар Сион санги ғӯшаи асосӣ мегузорам, баргузида ва гаронбаҳо; ва ҳар кӣ ба Ӯ имон оварад, ҳаргиз шарманда нахоҳад шуд”. Пас, барои шумо, ки имон доред, Ӯ гаронбаҳост; аммо барои онҳое ки нофармонанд, “он санге ки бинокорон рад карданд, ҳамон сарсанги ғӯша гардид”, ва “санги пешпо ва саҳраи васваса”, яъне барои онҳое ки аз калом пешпо меҳӯранд, чун нофармонанд». 1 Петрус 2:3–8.

«Барои касоне ки имон меоваранд, Масеҳ таҳкурсии устувор аст. Инҳо ҳамонҳоянд, ки бар Рок меафтанд ва шикаста мешаванд. Дар ин ҷо таслим шудан ба Масеҳ ва имон ба Ӯ тасвир шудааст. Бар Рок афтода шикаста шудан маънои онро дорад, ки мо аз худодилбарории худ даст кашем ва бо ғурутанӣ кӯдак ба назди Масеҳ биёем, аз гуноҳҳои худ тавба намуда, ба муҳаббати бахшояндаи Ӯ имон оварем. Ва ҳамчунин, маҳз ба воситаи имон ва итоат мо бар Масеҳ ҳамчун бар таҳкурсии худ бино мекунем. »

«Бар ин санги зинда ҳам яҳудиён ва ҳам ғайрияҳудиён метавонанд бино кунанд. Ин ягона таҳкурсииест, ки мо метавонем бар он бо амният бино намоем. Он барои ҳама ба қадри кофӣ фарох аст ва ба қадри кофӣ устувор аст, ки вазн ва бори тамоми ҷаҳонро нигоҳ дорад. Ва ба воситаи пайвастагӣ бо Масеҳ, Санги зинда, ҳамаи онҳое ки бар ин таҳкурсии бино мекунанд, ба сангҳои зинда мубаддал мегарданд. Бисёр касон бо кӯшишҳои худ тарошида, сайқал дода ва ораста мешаванд; аммо онҳо наметавонанд “сангҳои зинда” гарданд, зеро бо Масеҳ пайваст нестанд. Бе ин пайвастагӣ ҳеҷ кас

наметавонад наҷот ёбад. Бе ҳаёти Масеҳ дар мо, мо наметавонем ба тӯфонҳои васваса муқовимат кунем. Амнияти абадии мо ба он вобаста аст, ки бар таҳкурсии устувор бино кунем. Имрӯз анбӯҳи мардум бар таҳкурсии бино мекунад, ки озмуда нашудааст. Вақте ки борон меборад, ва тӯфон хурӯш мекунад, ва селҳо меоянд, хонаи онҳо фуру ҳоҳад рехт, зеро бар Санги ҷовидонӣ, бар санги кунҷии асосӣ — Масеҳ Исо — бунёд наёфтааст.»

«Барои онҳое ки аз калом пешпо меҳӯранд, ва ноитоат ҳастанд», Масеҳ санги васваса аст. Аммо «санге ки бинокорон рад карданд, ҳамон сарсанги гӯша шудааст». Монанди он санги радшуда, Масеҳ низ дар рисолати заминии Худ безътиной ва бадрафториро бардошт. Ё «хор шумурда ва аз ҷониби одамон рад карда шуд; марди ғамҳо ва ошноӣ андӯх буд: ... Ё хор шумурда шуд, ва мо Ёро ба ҳеҷ гирифтем». Ишаё 53:3. Аммо замон наздик буд, ки Ё ҷалол ёбад. Бо эҳё шудан аз миёни мурдагон Ё «Писари Худо бо қудрат» эълон карда мешуд. Румиён 1:4. Дар омадани дуввуми Худ Ё ҳамчун Худованди осмон ва замин зоҳир мегардид. Онҳое ки ҳоло қасди маслуб кардани Ёро доштанд, бузургии Ёро мешинохтанд. Пеши назари тамоми коинот, он санги радшуда сарсанги гӯша мегардид.

«Ва бар ҳар кӣ он фуру ояд, вайро майда-майда ҳоҳад кард.» Он қавме ки Масеҳро рад карданд, дере нагузашта мебоист харобии шаҳри худ ва миллати худро бубинанд. Ҷалоли онҳо шикаста мешуд ва мисли ғуборе пеши бод пароканда мегашт. Ва чӣ буд, ки яҳудиёро нобуд сохт? Ҳамон санге буд, ки агар бар он бино мекарданд, амнияти онҳо мебуд. Он некуии Худо буд, ки хор шумурда шуд, он адолате буд, ки рад карда шуд, он раҳмате буд, ки сабук гирифта шуд. Одамон худро ба муқобили Худо барҳезонданд, ва ҳар он чи метавонист наҷоти онҳо бошад, ба ҳалокати онҳо табдил ёфт. Ҳар он чи Худо барои ҳаёт муқаррар карда буд, онҳо онро барои марг ёфтанд. Дар маслуб кардани Масеҳ аз ҷониби яҳудиён, харобии Ерусалим дар бар гирифта шуда буд. Хуне ки бар Қалворӣ рехта шуд, ҳамон вазне буд, ки онҳоро ба сӯи ҳалокат барои ин ҷаҳон ва барои ҷаҳони оянда фуру кашид. Ҳамин тавр дар он рӯзи бузурги ниҳой ҳоҳад шуд, ҳангоме ки доварӣ бар радкунадагони файзи Худо фуру ҳоҳад омад. Масеҳ, ки барои онҳо санги васваса буд, он гоҳ ба назари онҳо чун кӯҳи интиқомгир падид ҳоҳад омад. Ҷалоли рӯйи Ё, ки барои одилон ҳаёт аст, барои шарирон оташи сӯзонанда ҳоҳад буд. Азбаски муҳаббат рад карда шуд ва файз хор шумурда шуд, гуноҳкор нобуд ҳоҳад гашт.

«Бо мисолҳои бисёр ва огоҳсозҳои такрорӣ, Исо нишон дод, ки натиҷаи рад кардани Писари Худо барои яҳудиён чӣ ҳоҳад буд. Дар ин суҳбатон Ё ба ҳамаи касон дар ҳар аср, ки Ёро ҳамчун Наҷотдиҳандаи худ қабул кардан намехоҳанд, мурочиат мекард. Ҳар як огоҳӣ барои онҳост. Маъбади таҳкиршуда, писари нофармон, тоқдорони дурӯғин, бинокорони хордоранда — ҳамаашон ҳамтои худро дар таҷрибаи ҳар як гунаҳкор доранд. Агар ӯ тавба накунад, ҳукме, ки онҳо пешгӯӣ мекарданд, аз онӣ ӯ ҳоҳад буд».

Desire of Ages, 597–600.

Мо инро дар мақолаи оянда идома хоҳем дод.